

ΑΝΟΙΚΤΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΑ ΤΟ Β. ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον φύλλον).

Φίλοι Κύριοι

Διότι δὲν ἐφρόντισα νὰ μάθω οὔτε ποῦ πέφτει τὸ Βασιλικό, διότι δὲν γνωρίζω ἂν καὶ κατὰ πόσον ἀνθρωπινή, ἢ καλλιτεχνική, ἢ βιομηχανική, ἢ βιοποριστική εἶνε ἡ Διεύθυνσις του, διότι οὔτε χαμπάρι ἔχω περὶ τοῦ τί ἐστὶν Ἰδαίτο, Νάξος, Τροφιέ, νομίζω ὅτι καλῶς διέγνωσα τὸν ἑαυτὸ μου ἀναρμόδιον νὰ ἐκφράσω γνώμην ἐπὶ τῶν σαφῶν ἐρωτήσεων — καὶ μὲ τὸ παραπάνω ἀναλυτικῶν — τὰς ὁποίας ἐλάβατε τὸν κόπο νὰ ὑποβάλετε καὶ σὲ μένα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ θεωρῶ τὴν κριτικὴν ἓνα εἶδος Βήματος κοινωνικοῦ τοῦ Κοινοῦ Λόγου, κ' ἐπειδὴ μὲ τὸν σεμνὸν αὐτὸν λόγον προσπαθῶ νὰ διατελῶ εἰς κάποια σχέσιν, σύντομα καὶ περιεκτικὰ — κατ' ἀνάγκην, ἄρα, μὲ ἀρκετὴν τραχύτητα — θ' ἀραδειάσω ἐπὶ τοῦ συνόλου καὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος ὅσα ὠφελήθην ἐκ τῆς σεμνῆς σχέσεως

Ἄς μὴ λητμονοῦμεν ἐν τούτοις, ὅτι ἡ λογικὴ δὲν ἀποδεικνύει ἀλλὰ φωτίζει, ἢ τουλάχιστον μπορεῖ νὰ φωτίσῃ.

Διὰ νὰ λεχθῇ ἐθνικόν, τὸ χτισμένον μ' ἐθνικὰ χρήματα Βασιλικὸ Θέατρο, δικαίως ἢ διευθύνσις του θὰ ἐθεώρει πρῶτιστον σκοπὸν τὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς του διδασκαλίαν ἔργων εἰς τὰ ὅποια θὰ ἔπαλλεν ἡ Ἐθνικὴ Συνείδησις. Ἀλλὰ διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ ἔρος αὐτῆς φανερόν εἶνε, ἔτι ἀναγκαίως ἔπρεπε ν' ἀνεθοῦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔργα Ἑλληνικὰ Ἰθαγενῶν συγγραφέων.

Ἄγνοῶ ἔάν καὶ κατὰ πόσον ἐδιδάχθησαν μέχρι τοῦδε πολλὰ ἢ ὀλίγα τοιαῦτα εἰς τὸ Βασιλικὸ Θέατρον. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θέλω νὰ πῶ εἶνε ὅτι ἔάν ἡ Διεύθυνσις τοῦ Θεάτρον, ὀδηγουμένη ἀπὸ ὁμοίαν σειρὰν σκέψεων, ἀπεφάσισε νὰ διδάσκωνται ἔργα Ἰθαγενῆ, τότε δικαιοτάτα κατήρτισε τὸν θίασον τοῦ Ἐθνικοῦ ἀπὸ τοὺς αὐτοδιδάκτους.

Διότι διὰ τὴν πομπὴν τῶν φράσεων τῶν ἔργων τῶν γραμμένων μὲ τὸ πνεῦ-

μα καὶ τὸ ὄργανον τῆς ψευτικῆς καὶ τοῦ Σχολαστικισμοῦ, μόνον τυφλοὶ, ἀπαγκαστοὶ καὶ φυσικοὶ ἐρμηνεύονται ἀναντιρρήτως εἰς ἡ τεσπερικὴ φωνὴ καὶ ὁ στόμαρος τῆς ἀπαγγελίας τῶν αὐτοδιδάκτων.

Καὶ νομίζω σοφὴν τὴν διαθέθυνσιν τοῦ Ηρακλικοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον ἀκόμη ὅτι, ἐάν ἐφρόντιζε νὰ μορφώσῃ ἠθοποιούς, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ ἔδιδοντο πρὸς τὴν διερμηνεύουσαν, σὺν ἄνθρωποι τεχνίται, ἔργα ἀνθρωπινά, εἶνα δὲκλαδῆ καὶ καλομεταφρασμένα, τότε ἐκτός τοῦ ὅτι θὰ τὴν κατηγοροῦσαν ὅτι τὸ θέατρό της δὲν ἐκπληροῦ τὸν ἔθνικόν προορισμόν του, θὰ ἔχωνδάκωνε καὶ ὡς περιδρίσασκε καὶ περιφρονήσασκε τὴν σχολαστικὴν, πραγματικὴν αἰσθητικὴν τοῦ Κοινοῦ, τὴν καὶ πατριωτικὴν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ αἰσθητικὴ τῶν πολλῶν κενονίζει τὰ προγράμματα καὶ τὰ πράγματα τὰ θεατρικὰ, φρονῶ ὅτι αὐτὴ ἐκνύνει καὶ κενονίζει, ἐπέβαλε καὶ ἐπιβάλλει τοὺς αὐτοδιδάκτους εἰς τὸ Ηρακλικὸν θέατρο, τοῦ ὁποῦ ἐξ ἄλλου ἡ βιομηχανικὴ καὶ βιοποριστικὴ Διαύθυνσις λογιώτατα, πρακτικώτατα, αλκισκῶς φρονιμικὰ φερόμενη, ἀναγνώρισε τοὺς παλαιμάχους ἐφευρέτους ὑπάρκτας ὡς μόνους ἀρμοδίους διὰ τὴν διδασκαλικὴν ἔργων τοῦ Ἀσσκουίου καὶ Σικ.

Μετ' ἀγάπης

Στέφανος Ραυδῆς.

* * *

Φίλοι.

Ἄχ! τί ἀπελπισία ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ κατάστασις, νὰ εἶνε ἕλα τὰ μισρά μας ἄρρωστα. Μόλις κάμει νὰ μισσησῶθῃ τὸ ἓνα, πίπτει τὸ ἄλλο εἰς τὸ στρώμα! ἕλα τὰ ἑλληνικὰ ζητήματα ἄρρωστα, πίνοντες ἄρρωστα. Καὶ νὰ εἴμεθα τόσο ἱκτροὶ, ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ Νιρβάνης, ἐγὼ, εἰς τόσο καὶ τόσο σοφοὶ συνάδελφοι, ἀνεγνωρισμένοις ἐπιστημονικῆς δεινότητος ἐν Ἑσπερίῳ, καὶ νὰ μὴ προφθάνωμεν τὰ συμβούλια — καὶ νὰ μὴ ἔχωμεν καὶ κουτὴ — καὶ νὰ μὴ κχορθάνωμεν τίποτε μὲ τόσας θεραπευτικὰς μεθόδους! Τί θὰ γίνῃ τέλος πάντων μὲ αὐτὰ τὰ μισρά! Καὶ νὰ προχωρῇ καθὴν ἡμέραν ἡ ἀποχώνισσις ἡ ἠλιθίσαις.

Τὸ Σύνταγμα, σὺν τῷ μὴν τοῦ ἔρθανεν ὀρχητιμῶς, τὸ ἐπιτελεῖ τὴν καὶ χερεῖα καὶ εἶνε ἔδιδοντο νὰ τὸ κρατήσουν εἰς τὸ κρεῖδῶντι τοῦ. Οἱ ἔσονται, πίνοντες τῶν ἡ μνήμη ἀπὸ τὴν βουδωνικὴν πανοθαλαν. Ἡ Φιλολογία ἐρεῖται ἀπὸ τοῦ ἐλῶδαις πυρετούς. Ἡ Καλλιτεχνία προχθὲς ἀποστάλη εἰς τὸ καλλί τῶν εἰλογηόντων. Ἡ Ἰλιώσκη μυστήριον τί ἔπαθε! ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἔχει διεφθερίθη, ἄλλοι

κόριζα και κανείς δὲν ἔννοεῖ τί διάβολον ἔχει, και ἄλλοι διακρίνουν εἰς τοὺς ἀφρούς της συμπτώματα λύσσης. Ἡ Παλαιὰ Σκηνή, με τὴν σταματημένην της ἀνάπτυξιν, ξύνεται μυρίζει και δὲν θέλει νὰ πλυθῇ. Ἡ Νέα, κλάψα, γκρίνια, παραξενιά, παράπινα, τὸ ἓνα δὲν τῆς ἀρέσει, τὸ ἄλλο τὴν στενοχωρεῖ, και μόλις τὴν ἐγγίσῃ κανεὶς δαγκώνει. Ὅριστε και ἡ Βασιλικὴ τῶρα, με κοιλίαν ἐξοιδημένην τυμπανιαίαν. Ὁ Στέφανος, ἄλλος πάλιν αὐτὸς ὁ χριστιανὸς, τῆς ἔδωκε και ἔφαγε δύο ἀστακοὺς με μαγιονέζαν και τῶρα λέγει και ὁ Καραμίτσας, ὅτι ἔχει φλόγωσιν τῶν ἐντέρων.

Δι' αὐτὸ και ἐγὼ εἰς ἓνα ἰχνογράφημα «Τὸ Θεατρικὸν Ζήτημα» με τυχῶτητα αὐτοκινήτου διερχόμενος ἀπὸ τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο κρεββάτι τοῦ νοσοκομείου, ἐκθέτω τὴν κατῆστασιν χωριστὰ τῆς Παλαιᾶς Σκηνῆς, τῆς Βασιλικῆς Σκηνῆς, τῆς Νέας Σκηνῆς. καταγράφω τὰ συμπτώματα και ἐπειδὴ ἐμένα μου φαίνεται ὅτι ἔλαι αὐταὶ εἶνε ἀνίατοι, ἀφοῦ — τῷ Θεῷ δόξα — ἔχομεν τόσα νοσοκομεία, συνιστῶ νὰ τὰς ἀφήσωμεν ἠπύχους νὰ ψοφήσουν ἢ νὰ ζήσουν ἀνθελουν και νὰ σκεφθῶμεν περὶ δημιουργίας Ἑλληνικοῦ Θεάτρου. Ἀλήθεια δι' ἐμένα ἔλαι αὐτὰ τὰ μασκαριλίκια — ὅπως εἶνε τῶρα — ἀπὸ τὰ ὅποια ἔλαι μας, μαζὺ με τὸ χαζὸν κοινὸν περιμένομεν πρόοδον και προκοπὴν και δημιουργίαν νέας ζωῆς εἶνε καρκινώματα τῆς ξεχαρβαλωσιᾶς, ἀμαθείας, ἀκαλαισθησίας και κατεργαριῶς μας.

Ἐμένα μου φαίνεται ὅτι δυνάμεθα αὐριον τὸ πρῶτὸ νὰ ἔχομεν Ἑλληνικὸν Θεῆατρον, ἐὰν παραλάβωμεν διὰ μόνον δημιουργὸν, τὸν Κοινὸν Νοῦν.

Και αὐτὰ μὲν τὰ λέγω ἐκεῖ, ἐδῶ δὲ τί νὰ εἰπῶ; ἔλαι τὰ ζητήματα τὰ τιθέμενα δεξιόθεν και ἀριστερόθεν, ὑπὸ τοῦ ἡμερισίου και περιοδικοῦ τύπου, εἶνε σωστὰ και ἄγια· ἀλλὰ δὲν κατορθώνω νὰ ἐννοήσω, εἰς τί δύνανται νὰ χρησιμεύσουν αἱ συνθετικαὶ ἐκφράσεις, αἱ βραχεῖαι ἐπιστολαί, αἱ ἀρνητικαὶ ἢ καταφκτικαὶ ἀπαντήσεις τοῦ καθενὸς μας, ὅταν ἔλαι τὰ πράγματα και ὅλαι αἱ ἰδέαι εἶνε εἰς τοιοῦτον ἀστείωτατον και ὀδυνηρότατον βαθμὸν σκλατοποιημένοι· ἔλαι αὐταὶ αἱ ἀπαντήσεις μας δὲν φωτίζουν τίποτε — διότι τίποτε δὲν ἀναλύουν — και δὲν χρησιμεύουν εἰς τίποτε, και δὲν ἔχουν κανένα ἀποτέλεσμα και καταλήγουν, ὅπως αἱ Κυβερνήσεις μας, ὅπως αἱ θεραπευτικαὶ ἀναθεωρητικαὶ, σωφρονιστικαὶ ἐπιτροπαὶ και τὸ κάθε τί μας, εἰς ἓνα τὸ αὐτὸ παρόμοιον, παντοτεῶν ὄν στρογγυλόν: Μηδενικόν.

Ἴδου και ἡ περιληπτικὴ ἀπόδειξις:

ΠΡΩΤΗ

Και Βασιλέως, και πριγκήπων, και κάθε Πατρίου ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς εἶνε καλὸς και ἄγιος. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν θὰ εἰπῇ τίποτε, δὲν σημαί-

νει ἀπολύτως τίποτε. Αυτό δεν ἐμποδίζει καθόλου, τὸ Βασιλικὸν Θέατρον νὰ εἶνε ἐφάμιλλον ἄλλης μας τῆς ἄλλης ἐλευσιότητος καὶ εἰς φυσικῶν νὰ τὴν ὑπερ-
 βικίη ἡγεμονικώτατα. Βασιλικὸν Θέατρον δεν ὑπάρξει ποτὲ διὰ νὰ γεννηθῆ ἕξ
 αὐτοῦ ἡ ἐλπίς Ἑθνικοῦ Θεάτρου. Ὑπάρξει ἀνάκλιθον Θέατρον Στεφανικόν· ὁ Στέ-
 φανος ἐκίνει μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τῶν παρασκευῶν, τοῖς νέοις καὶ γέρονς ναυ-
 ροσπάστους μισθοῦς. Ὁ Στέφανος κινεὶ τώρα αὐτοῦς, καθαρὰ ἀπὸ τακτικῆς. Στε-
 φανικὸν θὰ διαμείνῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον.

ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἀντιγράφω τὴν ἐρώτησιν διότι μοι ἀρέσει πολὺ:

«Ἡ ἐν γένει καλλιτεχνικὴ διεύθυνσις τοῦ, ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τὴν
 καὶ παρέχει τὰς ἀπαιτούμενας ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἀτραπὴν ἐπιτυχίας εἰς τὸ
 οὗτου ἔργου!» (τὸ ἄσχετον εἶνε ἰδιὸν σας).

Καὶ δὲν εὐρίσκω τίποτε ἄλλο, πλὴν νὰ τραβιξω μίαν βαθυτάτην εὐχαριστήριον
 ὑπόκλισιν ἐκ μέρους τοῦ Στεφάνου διὰ τὴν Μνημορρετικὴν—ἔρος ἑλληνογαλλικὴν—
 λεπτότητα τῆς λαπίδος σας· αὐτὸ λέγεται πρᾶξις μετὰ τὸ βραβεῖον. Τὸ κριμα καὶ μὲν
 Στέφανος τώρα πρὸς ἐκτελεῖ τὴν στρατιωτικὴν μου θύειαν πρὸς τὴν δόξαν... σας
 Πατρίδα τοῦ Παντοπούλου, ἡ ὅποια φοβέται ἔτι θὰ διαρκίση ἕως καὶ
 πλέον τῶν δύο ἐτῶν, διότι δὲ ὑπάγεται εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦ Λουμπίνου, θὰ
 περάσει κενὸς διὰ νὰ γελάσωμεν πάλιν μαζύ.

Ἀλήθεια ἐφικνάζεσθε ποτὲ ἔτι θὰ ἐδιαρκήσῃ ἀπὸ τὰ τελε.ταία ἐπιση-
 πουπουλένια χρόνια τοῦ «Συμβολισμοῦ», ὁ ἔρος τῆς δόξης κατρίδος τοῦ μὲν
 κατεγελοῦσατε ὅλοι σας, ἔτι θὰ ἐδυναμώσῃ σιωπηλὰ εἰς ἕνα τὰ φυσικὰ βίαια
 καὶ τὰ φωτινότητα ἀγωνίσματα, καὶ θὰ εἴσῃσι τώρα εἰς ἕνα καταρτίτην δι-
 λοντα νὰ περυσίη τὰ πάντα, διαλύση τοῖς φραγμαῖς ὅλοι καὶ ἐργῶσθαι
 καταρδαύση τὴν θεόξηρον ψυχὴν σας καὶ τὴν θεόξηρον γλῶσσαν σας. εἰς ἑρινὸν ὅλοι
 νῆς — Ὅστε καὶ ἐγὼ! Ἄλλ' ἐλησμένησθε καὶ ἐνόμεθα ἔτι ἔσονται εἰδῶ καὶ ἐμ-
 λοῦσασθαι μαζύ

ΤΡΙΤΗ

Διὰ τὸ ζήτημα Τρουσιᾶ διαρκῶς ριζικῶς, μετὰ ὅλους τοὺς περιλαλήσαντες
 ὅποις λέγουσιν εἰς τὴν Βουλὴν ὅπου ἔχουν τὴν συνείδησιν ἔτι εἶνε ἀκαθάρτα, καὶ
 ὅλους τοὺς μεταλαλήσαντας, Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Τρουσιᾶ παρεξηγήθη ἐντελῶς
 ὁ καθεὶς γνωρίζει ἔτι εἶνας ξένος καλούμενος νὰ διαργανώσῃ—ἀπὸ ποτὲ ἔργον
 ἐνέργων ἕτα οἱ τρωσιεὶ διὰ νὰ διαργανωθῶν; — ἔτι δίκαια, καὶ στρατηγί-
 εἰς εἶνε καὶ πρόκειται νὰ διαργανώσῃ στρατῶν, θὰ τὴν ἐδουλήσῃ εἰς τὴν νύκτα

τοῦ τόπου καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πρᾶγματων οἱ ἐντόπιοι. Καὶ κανεὶς δὲν ὑπάρχει ποῦ νὰ μὴ γνωρίζῃ, ὅτι οὔτε ἡ δεσποινὶς Φραγκοπούλου θὰ βοηθήσῃ τὸν Τρουφιῆ, διὰ νὰ καταλάβῃ ποῦ εἶνε καὶ τί ἔχει νὰ κάμῃ ὁ ἀνθρώπος, οὔτε ἡ ἀπαγγελία τοῦ Βλάχου, κύριε ἐλέησον, κύριε ἐλέησον, οὔτε τὸ ἀμίλητον νερὸ τοῦ Νάξου, θὰ ἐδοῆθαι τὸ ζήτημα. Διότι εἶνε πασίγνωστον, ὅτι οἱ προεκποικισθέντες Ἕλληνες νὰ γραπώσουν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀχαμνοὺς μισθοὺς καὶ γραπωθῶν περὶ τὸν παχύν του μισθόν, δὲν εἶνε δι' αὐτά. Καὶ ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποτεθῇ τοιοῦτον τι, ὁ λαμπρὸς καὶ φύσει εὐφυῆς Γάλλος, μόλις τοῦ ἐπαρουσιάζοντο οἱ ἔτοιμοι ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ Ἕλληνες, θὰ ἐνόησε αὐτοστιγμῇ ὅτι αὐτοὶ εἶνε τελειότατοι ἠθοποιοὶ, καὶ δὲν θὰ εἶχε τίποτε νὰ κάμῃ—ἕπως δὲν κάμνει—καὶ θὰ εἶχε μᾶλλον νὰ διδαχθῇ καὶ σὰν ἔξυπνος ἀνθρώπος ποῦ εἶνε, δὲν θὰ ἔλεγε μόνον τὸ μυστικόν, διὰ νὰ μὴ συντομεύσῃ τὸ καλλιτεχνικόν του ταξεῖδι : *ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶνε ὅλοι ἠθοποιοὶ τελειότατοι.*

Ὁ Τρουφιῆ ἦλθε μὲ καθαρῶς εἰδικὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἀνακοινοῦμεν εἰς τὸ φιλόμουσον κοινὸν μετὰ μεγάλης χάρης, ἐμπιστευθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ ὑψηλῆς προσωπικότητος, ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀναλάβει ἐργολοβικῶς τὸν ἐντελῆ ἡμῶν ἐκπολιτισμόν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐν Ἑσπερίᾳ τάσεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ κατευόδωσιν τῆς φίλης πατρίδος. Πρὸ πολλοῦ μοι τὸ εἶπεν αὐτολεξεί, ὁ ἔξοχος φίλος ἐν συγγινήσει πατριωτικῇ, παρατηρήθη ὑπὸ τῶν ἀγίων συνοδικῶν τοῦ ἐκπολιτισμοῦ, ὅτι τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ τοῦ μεσαίου καὶ ἐπάνω κοινωνικοῦ πατώματος, εἰς τὰς πρὸς ἀλληλα θεμιτὰς καὶ ἔστιν ὅτε ἀθεμίτους σχέσεις, μολονότι σπανιώτατον παρ' ἡμῖν τὸ τοιοῦτον δὲν ἐτήρουν τὴν ἐξωτερικὴν ἐκείνην κατ' ἐπίφασιν λεπτότητα, ἥτις προσιδιάζει εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἀνωτάτων τάξεων τῆς καθόλου εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας, ἧς καὶ ἡ ἡμετέρα ἀποτελεῖ μέλος ἐπιφανές. Καὶ δὴ ἐπιστοποιήθη ἡδὴ ὑπὸ τῶν εἰδικῶν τεταγμένων, ὅτι τὸ δεσποινιδικόν νυφικόν, συζυγικόν, καὶ διαζευτικόν, ἢ μᾶλλον τὸ καθόλου εἶπειν ἐρωτικὸν κωμειδύλλιον, παίζεται μετὰ τῶν ἀρσενικῶν παρ' ἡμῖν κατὰ ἀπέριττόν τινα τρόπον, ἴδιον μὲν πῶς εἰς τὰ μεσημβρινὰ φύλα, τὰ κατοικοῦντα εὐχραεῖς ζώνας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ἀλλὰ πάντως ψεκτόν, ὅταν ποτ' ἂν ᾖ, ὑπερβῇ κεχραγμένον τινὰ ὄριον, ὑπὸ τῶν ἀγίων πικτέρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ μονουχὶ ἐπιψαύσῃ τὸ κυνικόν.

Ἐνόοι τινὲς μάλιστα διαβάται ἐντεῦθεν, φιλελληνισμοῦ ἀχραιφνοῦς, ἐκ τῶν κουτουποσάντων τὰ ἡμέτερα θήλεα οὐχὶ ποτὲ καὶ ὡς ἡδύνατό τις νὰ ὑκονοήσῃ εἰκεὶ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐξ ἐσκεμμένου πατριωτισμοῦ πρὸς σύσφυξιν τῶν συνενοῦντων ἡμᾶς φιλικῶν δεσμῶν μετὰ τῶν εὐγενῶν εὐρωπαϊῶν, παρατήρησαν τὸ ἄτοπον αὐτὸ καὶ συνέστησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας τῆς διόρθωσιν αὐτοῦ. Ἐπεδόλλετο λοιπὸν ἡμῖν νὰ φροντίσωμεν ὡς τάχιστα, περὶ τῆς ἀρσεως τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς, χάριν τῶν ξένων ἐπισκεπτῶν. Καὶ ἐσκέφθημεν ὅτι, μέσον ἀριστον παρὰ

πάντων μέλλον να επικροτηθῆ. ἦτο να μετακαλέσωμεν ένα μέλος ἐπιφανές τῆς Ἰαλλικῆς Κωμωδίας, ένα πρῶ κριτὴ φριτῶντες οἱ νέοι καὶ οἱ νέοι, ἐμπνεύσανον τὴν ἠθοποιίαν καὶ ἐκτελῶσι τὰς κληρονόμους τῶν ἀνάγκαι κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου. Καὶ εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἐντός ὀλίγου θὰ ἀρξώμεν καρποὺς ἀγλαούς. Καὶ μὴ νομισθῆ ὅτι μόνον διὰ τοὺς νέους καὶ τὰς νέας εἶνε πρῶτης ἀνάγκης ἡ τέχνη τῆς ἠθοποιίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς μεγάλους πάσης ἡλικίας καὶ παντός ἀξιώματός. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι νῦν πωλοῦμεν ἐπιτυχίαν ἐαυτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι ὁ ὀρίζων τῆς Μακεδονίας συσπαστικῶς ὑπὸ νεφῶν καὶ εἰς αἴθερα ὑποχρεωμένοι να κλαίωμεν ἀκούοντες τοὺς πατριωτικοὺς λόγους, ὅτι καὶ οἱ πρωθυπουργοὶ προχθὲς ἀκόμη ὁ Θεοτόκης, χθὲς μολὶς ὁ Δελφικὸς εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις τῆς πατρίδος, ἐποίησαντο χρῆσιν τῶν κληρικῶν.

Μεγίστης λοιπόνως βλέπετε ἐθνικῆς σημασίας εἶνε ἡ εἰδικὴ καὶ μυστικὴ ἀποστολὴ τοῦ εὐγενοῦς Ἰαλάτου καὶ βραρυσηκάντος. Πιθανῶς δὲ ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας θὰ ἀμείψῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καὶ διὰ παρεσόμενον—ἀλλὰ τὰς παρεκκλῶ δὲν ἐπιθυμῶ να γίνῃ γνωστὸν τὸ ἔμμεν ἔμμεν. — καὶ ναὶ μὲν προσεπάθησα πάντοτε να ὑπηρετήσω τὴν φίλην πατρίδα . . . ἀλλὰ δὲν ἐξῆλθε. . . βεβαίως αἱ ὑπηρεσίαι ἔσον μικραὶ καὶ ἂν εἶνε. . . ἀλλ' ἡ μετριοφροσύνη . . . Καλὴ μὴν ἀνησυχίατε...

χαίρετε

Περικλῆς Γιαννόπουλος

• •

Φίλτατοί μου

Ἄλλοίμονο στοὺς ἀπογόνους, ποὺ φτάνουν εἰς μὴ τέτοια κατὰστασι να μὴ γνωρίζουν τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ τῆς τέχνης: εἴτε θέατρο εἶνε, εἴτε ἕτι ἄλλο.

Με λύπη μου βλέπω πῶς γυροῦμε στὰ στραβά να βροῦμε τὸν ἴσιον δρόμον, τὸ δρόμον δηλαδὴ τὸν ἐθνικὸν ποὺ θὰ μὰς φέρῃ στὴν παραγωγήν συνείδησι. Καὶ γιὰ τοῦτο χωρὶς να ζητοῦμε να φτιαξώμε πρῶτα ἕνα γερὸ σύστημα διδασκαλίας γιὰ ὅλας τὰς τέχναις, ἀρχίζομε ἀπὸ καὶ ποὺ ἔπρεπε να τελειώσωμε. Φτιαζοῦμε δηλαδὴ θέατρο μὲ πολυτέλειαν καὶ ὅπως ὅπως ἀρχίζομε να πεπαιγώμεν καὶ ἀπὸ τὴν ῥητορικὴν ποὺ ἀκούμε ἀπὸ τοὺς λεγομένους Πατέρας τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἐστὶ ἀντὶ να μερῶσωμε ἠθοποιούς νέους μὲ ὅλα τὰ θετικὰ εἶνε διδασκαλίας τῆς πίστεως ποὺ ἰδηγοῦν τὰ ἔθνη εἰς τὴν πρόοδον, καί, ὡς μὲ τὴν ἐθνικὴ συνείδησι σήμερον γιὰ να κλαίωμε αἴριο ὅταν θὰ εἰδῶμε ἀποξενωμένους ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν τέχνην ὅλον τοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ ἀπὸ εἰσὶνὴν ποὺ ἀρνεῖται θάχον τὰ μαρὰ κρῆτα

τοῦ Αἵμου. Αὐτὸ νομίζω πῶς φτάνει γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ καὶ μὲ πόσῃ ἐπιπολαιότητᾳ αὐτοτιτλοφοροῦνται μερικοὶ κύριοι ἐδῶ μέσῃ διευθύνται βασιλικῶν θεάτρων γιὰ νὰ *πριορίζουν τὸν ἀέρα* μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ξεφωνητὰ ποῦ ἀκοῦμε ἀπὸ κατὰ-βολῆς τοῦ νέου Ἑλλ. Θεάτρου. Ἰὼρξ σὲ τί θὰ μᾶς ὠφελήσῃ καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ κ. Τρουφιῆ εἶνε ζήτημα ποῦ πρέπει κινεῖς νὰ τὸ ἐξετάσῃ ξεχωριστά. () κ. Τρουφιῆ σὰν τεχνίτης δοκιμασμένος ξέρει τόσῃ πράγματα γιὰ τὴ σκηνὴ ὅσα δὲν ξέρομε ὅλοι μαζὺ ἐμεῖς οἱ πρωτογενεῖς ἄνθρωποι τῆς μόδας. Εἶνε ὅμως δίκκιον ἕνας ξένος νὰ μᾶς μάθῃ νὰ μιλάμε καὶ νὰ τονίζωμε τὴ γλῶσσᾳ μας; γιὰυτὸ οὔτε λόγος νὰ γίνεταί πῶς ἕνας γάλλος θὰ διδάξῃ Ἑλληνικὴν ἀπαγγελίαν.

Δικός σας

Θωμᾶς Θωμόπουλος

* *

Φίλτατοι Κύριοι

Ἄφοῦ ὅλα, τὰ ἐν Ἑλλάδι, ρουσφετολογικῶς ρυθμίζονται, δὲν βλέπω διατ ν' ἀποτελοῦν ἐξαιρέσειν τοῦ κανόνος τὸ Ὀδεῖον καὶ τὸ Βασιλικὸν Θεάτρον.

Βεβαίως οὔτε ἐκπληροῦν, οὔτε θὰ ἐκπληρώσουν ποτὲ τὸν σκοπὸν τῶν τὰ δύο ταῦτα κέντρα, ἐνόσῃ διευθύνονται ὅπως σήμερον.

Καὶ διὰ μὲν τὸ Ὀδεῖον, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ εἴπω τίποτε, διότι τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς κατὰστημα θὰ εἴπη τις ὅτι ἰδρῦθη μόνον καὶ μόνον ὅπως διὰ τοῦ ἐνοργάνου θορύβου τοῦ ἀναστατώνει τοὺς δυστυχεῖς γείτονας. Ἄλλως τε δὲν πιστεύω σοβαρῶς ὅτι ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις Ὀδεῖον.

Διὰ δὲ τὸ Βασιλικὸν Θεάτρον, ὁμολογῶ ὅτι ἔχει ὠραίους μηχανισμοὺς πολὺ καλὰ καλοριφῆρ καὶ σκηνικὰ πολυτελεῖ. Ἴσως καὶ καλοὺς ἠθοποιούς, ἀν ἐξαίρεσωμεν μερικοὺς τοὺς ὁποίους ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ ἐτοποθέτουν εἰς ἄλλας ἀσχολίας οὐδεμίαν ἔχουσαν σχέσιν πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν. Ἄν δὲν ἀρκοῦν αὐτὰ ὅπως ἀποτελέσουν ἐν *καλὸν ἐθνικὸν θέατρον*, τότε, κύριοί μου, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἴπω, ὅτι εἶσθε πολὺ, μὰ παραπολὺ δύσκολοι!

Ἄλξ. Κ. Πεφδικίδης.

* *

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

ΣΤΗΝ 1ῃ ΕΡΩΤΗΣΗ

Ἄφοῦ τὸ Βασιλικὸ Θεάτρο ἀνῆξε τὰς πύλας του, χωρὶς νὰ ἔχη προπαρ-

σκευασμένους και έτοιμους βασιλικούς ήθοποιούς, δε βλέπω τὸ λόγο, γιατί δὲν εἶναι κατάλληλοι οἱ αὐτοδίδαχοι ήθοποιοί, οἱ ὅποιοι πολύ εὐκολώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο μαθητευόμενο ήθοποιό μπορούν νὰ γείνουν βασιλικοί, διδασκόμενοι, και μορφόμενοι.

Συμπερκίνω λοιπὸν ὅτι τὸ Βασιλικὸ Θέατρο μπορεί πολύ καλά νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ὕψηλά του καθήκοντα, και τὸν ὕψηλό του προορισμό και σκοπὸ με αὐτούς τοὺς ήθοποιούς ποὺ πᾶρα και ἔχει, φτάνει νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα νὰ δώσῃ τὴν ἀνάλογη μόρφωση σ' ἐκείνους, ποὺ τυχόν δεῖ ἔχουν.

ΣΤΗΝ 2ῃ ΕΡΩΤΗΣΗ

"Ἐχω τὴν ιδέα" ὅτι ἡ σημερινὴ καλλιτεχνικὴ διεύθυνσις τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου μπορούσε νὰ εὐδοκμήσῃ καλῶτερα ὡς διεύθυνσις ἀθροιστικῆς, ἀχωρῶντος κλπ. πρὸς ὡς διεύθυνσις Βασιλικοῦ Θεάτρου.

ΣΤΗΝ 3ῃ ΕΡΩΤΗΣΗ

Θεωρῶ παραλογισμὸ τὸ νὰ πιστεῖν κανεὶς, ὅτι μπορεί ἕνας ἄνθρωπος, ἔσθ' ὑπερφύσης και ἂν εἶναι, νὰ διδάσκη αἰσθητικὰς ἐπιστήμας και νὰ γίνωται ἀντιληπτός ἀπὸ μαθητευομένους, ποὺ δὲν ξέρουν τὴ γλῶσση στὴν ὅποια διδάσκει.

Χ. Χρυσόβασιλεις.

[Εἰς τὸ προσεχὲς τεύχος γινώματι τῶν κ. κ. Π. Νυβάνου, Γ. Κουδελιάκη, Γ. Ξενοπούλου, Κ. Γ'άδου κ.λ.].

←→

ΟΙ ΠΑΤΡΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

(Κοινωνιολογικὴ μελέτη)

(Συνίχεια και τέλος).

"Ἐγγιμώτατοι και Λογιώτατοι Ἐταῖροι, Ὑπεύθυνος συντάκται τῆς Προσφύξεως και τῶν γρηγορήμων εἰς τὴν ἰσημερινὴν Πάτριαν.

Ταπεινὸς Ρωμῆς, διδωκροφόμενος διὰ τὴν προσοπὴν τῆς πατρίδος μου, μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας ἀπὸ πολλοῦ κενροῦ παρατηρήσας ἔτι τρέχουμα στὸν κλητήρορ, μετὰ πολλῆς, ἔσως ἀπο ἐπόμενον, προσυχῆς μελετῶ κάθε πατριωτικὴν προσπάθειαν καλλιτερευσσεως τῆς τύχης τῆς Ρωμαιοσύνης.

Τὸ Κράτος δὲν ἐστὶν ἀπὸ ποτὲ, ὅτε στερρεῖται, Σαλλόγων και Ἐταῖρων